د امام اعظم رح وصیتونه

تالیف

مولانا عاشق الهی شهر بلندی

ژباړونکی

مولوی عبدالهادی (حماد)

Ketabton.com

احمد شاهی کتبخانه
کابل بازار کندهار
تلیفون :0700321479

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا:
www.Taleemulislam-Radio.com

ketabton.com - The Digital Library

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

ketabton.com - The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝١

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيتونه

مؤلف : مولانا عاشق الهي شهربلندي
ژباړونکی : مولوي عبدالهادي (حماد)

د تعليم الاسلام راډيو ويب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

ketabton.com - The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دمرتب څوخبری

الحمدلله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيدنااكرم الاولين والآخرين ، وعلى آله واصحابه هداة الحق وناصری الدين المتين ، وعلى من اتبعهم باحسان الى يوم الدين وخذوا حذوهم فى استذكاراثارنبيه الامين ، اوصوا واستوصوا وتواصوا بالحق والصبرفى كل وقت وحين

دریښتنی ښکلااوواقعیت دستړواکمن په ګلورین نامه ددي لیکني اوترتیب څخه وړاندي څښتن تعالیٰ ﷻ ته اړبنده د په ګوته سوی بشریت د ځلانده اولوی امام حضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) دغه وصیت دژباړي سره مل لیکلی وو چي ده مبارک ونوموتی عالم حضرت یوسف بن خالد سمتي (رحمة الله علیه) ته فرمایلی وو نوموړي ژباړه داصل ترځنګ په (ماهنامه البلاغ کراچی) کښي ونشرته وسپارل سوه دغه وصیتونه زما مرشد سپېڅلي شیخ الحدیث (بقیة السلف حجة الخلف) مولانا محمد زکریا صاحب کاندهلوي ثم مهاجرمدني دامت برکاتهم العالیة په خپل مجلس کښي توری په توري واورول اودیر یې خوښ وګڼل بیایې په خپل شخصي لګښت دپنځوزرو دچاپ پریکړه وکړه ددي بهیر سره مل پریکړه وسوه چي دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) دوه نوروصیتونه چي ونورو شاګردانو ته یې فرمایلي دي هم نشر

ketabton.com - The Digital Library

سي دلته ون وروسته د «الاشباه والنظائر» نومي كتاب په پای كښې يو وصيت وموندل سو چې قاضی القضاة حضرت امام ابويوسف «رحمة الله عليه» ته يې فرمايلی دی خوله بده مرغه ددې ليكنې ترلوستنې وروسته ځينی ځايونه چاپي غلطياني مخي ته راغلي چې ځينې ځايونه يې دمسخې اوتحريف ويره وه بياهم ددوهمې نسخې لټه روانه ده ترداسې بريده چې په دوونورو كتابونو كښې چې په نامه د «مناقب امام اعظم رح» او«حسن التقاضی» هم پيدا سوه په نومړو دوونسخو كښې هم دصحت له پلوه پياوړې نسخه ترتيب سوه اودمحاورې سره وژباړل سوه دعاجزبنده په ذهن كښې يوخه راوړاندې سوه چې هغه دامام صاحب «رحمة الله عليه» دوصيت څخه چې خپل زوی ته يې كړی دی عبارت دی ددغه وصيت لټه يې پيل كړه چې په نتيجه كښې الحمدلله دغه نسخه هم پيداسوه . هم داډول په «مناقب امام اعظم رح» كښې دقاضی ابوعصمة ، نوح بن ابي مريم مروزي «رحمة الله عليه» په نامه يې هم يو وصيت ترنظر تيرسو چې په قضائی چارو پوری اړه لري يو بل وصيت چې امام صاحب «رحمة الله عليه» وخپلو مخورو شاگردانو ته فرمايلی دی هم لاسته راغلي عاجزبنده دغه ټول وصيتونه دمحاورې ترڅنگ وژباړل اودحضرت اقدس مرشدي دامت بركاته په حضور كښې يې وړاندې كړل حضرت والا دغه ټول وصيتونه ديو ټولگي په ډول دنشر او طبعي امر وكړی او د «وصايا امام اعظم» په نامه يې ونومول اوددغه پنځو وصيتونو لړۍ جاري سوه

ketabton.com - The Digital Library

چي دکتونکو په لاسو کښي ترسترګو کيږي چي ترتيب يې په لاندي ډول دی

لومړی وصيت : دامام ابويوسف(رحمة الله عليه)په نامه دی .

دوهم وصيت : دامام يوسف بن خالد سمتي (رحمة الله عليه)په نامه دی .

دريم وصيت : دحماد بن ابي حنيفه(رحمة الله عليه) په نامه دی .

څلورم وصيت : دابوعصمة نوح بن ابي مريم(رحمة الله عليه) په نامه دی .

پنځم وصيت : دامام اعظم (رحمة الله عليه) دمخورو اومشهورو شاګردانو په نامه‌دی .

دامام اعظم (رحمة الله عليه) دځينو شاګردانو احوال :

حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه)

حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه) دامام صاحب (رحمة الله عليه) ترټولو مشهور شاګرد وو چي پر حديثو اوفقه شريفه باندي په پوره ډول برلاسی وو، حضرت امام احمدبن حنبل (رحمة الله عليه) هم دده دشاګردانو څخه دی ، اونوموړی (رحمة الله عليه) دامام ابويو سف (رحمة الله عليه) څخه تر درو کالو پوري زده کړې کړي دي ، امام ابويوسف (رحمة الله عليه) نه يوازی چي قاضي وو بلکي قاضی القضاة هم وو اوپه دغه لقب باندي دی مبارک ترټولو وړاندي مشهور سوی دی ، اودعباسي خليفګانو په لړ کښي يې د مهدی ، هادی ، اوهارون الرشيد دواکمنيو پرمهال دقضا چوپړ

ketabton.com - The Digital Library

ترسره کړی دی اودسنه هجري ۱۲۲ قمری څخه نیولی بیا دژوند دپای ترشیبو پوري قاضی وو.

امام ابویوسف (رحمة الله علیه) دامام اعظم (رحمة الله علیه) وخدمت ته اوولس کاله دپایبندی، سره مل په مسلسل ډول حاضری ورکړی ده آن ترددې چي یو وخت یې زوی وفات سوی وو. بیاهم ده مبارک پدې موخه چي دامام اعظم (رحمة الله علیه) مجلس ځینی ناغه نسي دخپل زوی په دفن کښي اشتراک ونه کړی اودخپل زوی تکفین اوتجهیز یې ذوستانو ، قریبانو ، اوهمسایگانو ته پریښودی اوخپله دامام اعظم (رحمة الله علیه) په مجلس کښي حاضرسو ، حضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) نه یوازي چي امام ابو یوسف (رحمة الله علیه) ته پوهه وربخښلی وه بلکي مالي مرستي یې هم ورسره کولی ، دداؤد بن رشید ویناده چي وایي : که چیري دامام اعظم (رحمة الله علیه) یوازي امام ابویوسف (رحمة الله علیه) شاگرد وای بیاهم دده دویاړ لپاره دایو شاگرد بس وو ، اوکه دامام ابویوسف (رحمة الله علیه) علمي خبرو ته وکتل سي څرگندیږي چي نوموړی دپوهي دریاب دی اوپه لپو اوبه ځنیی اخستل کیږي ، حدیث ، فقه ، اوکلام ترټولو زیات دده په وړاندي وه ، یوځل امام ابویوسف (رحمة الله علیه) ناروغ وو دپوښتني په موخه امام اعظم (رحمة الله علیه) ورته تشریف راوړی دپوښتني څخه وروسته چی امام صاحب دباندي راووتی وې فرمایل : که چیری دغه ځوان وفات سي نودعلم لپاره لویه ضایعه ده ځکه چي دی پرمځکه ترټولو اوسیدونکو ستر عالم دی.

ketabton.com - The Digital Library

علی بن صالح (رحمة الله علیه) چي به امام ابویوسف(رحمة الله علیه)څخه روایت کاوه نوده مبارک به امام ابویوسف (رحمة الله علیه) په افقه الفقهآء ، قاضی القضاة ، اوسیدالعلماء لقبونو سره یاداوه اوفرمایل به یې :

حدثنی افقه الفقهآء وقاضی القضاة وسیدالعلماء ،

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه)د سنه هجري قمري ۱۲۲ څخه بیا تر (۱۸۲) هجري قمري سنې پوري قاضي وو چي همدا دده دمړیني کال دی نوموړي په دې لویه مده کښي دستر عدل اوانصاف سره مل فیصلې کړي دي اوفرمایلي يې دي چي ما هیڅ دظلم فیصله نده کړي مگر یوځل چي دمؤاخذې څخه يې په ویره کښي یم هغه دا وه یوه ورځ یونصراني سړی په هارون الرشید باندي دعوه وکړه چي امیرالمؤمنین زما فلانکی جایداد قبضه کړی دی دغه دوسیه پیل سوه ما هارون الرشید ته وویل چي دغه سړی په تا دعوه کوي وایي تا دده مځکه قبضه کړي ده هارون الرشید په جواب کښي راته وویل چي دغه مځکه ماته دخپل نیکه منصورڅخه راپاته ده نصراني ته مي وویل چي دامیرالمؤمنین جواب خو دي واوریدی ته شاهدان لری ؟ نصراني په جواب کښي راته وویل شاهدان نسته مگر مدعی علیه دي قسم واخلي هارون الرشید ته مي وویل چي قسم اخستلای سی ؟هارون الرشید قسم واخستی اودوسیه خلاصه سوه نصراني ولاړی نو زه ددغه دوسیې په ویره کښي یم چی الله ﷻ ته مسئول نسم یوشاگرد ورته وویل اې استاذه ! پدې موضوع کښي دمؤاخذې ویره په چشم

ketabton.com - The Digital Library

کښې ده ؟ ده مبارک وفرمايل : دغه دوه کسان چي يو نصراني وو بل اميرالمؤمنين وو دمحاکمې پرمهال يوځای نه وه بلکي هارون الرشيد پر يوممتاز ځای ناست وو اونصراني دنورو مدعيانو په څير پر يو ساده ځای ناست وو (يعنی ماته پکاروه چی هارون الرشيد می هم راکښته کړی وای دعامو مدعيانو په څيرمی درولی وای) .

حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه) لوی عابد وو ځکه دقضا دټولو بوختياوو ترڅنګ يې هره ورځ دوه سوه رکعته نفل کول او په زياته کچه يې روژې نيولی امام ابي يوسف (رحمة الله عليه) دنسب له پلوه دمدينې منورې دانصارو دکورنۍ سره اړه لري دده دنيکه نوم (سعد بن بحير) صحابی ووچي (سعد بن حبته) هم ورته ويل سوي دي (حبته يې دمورنوم وو) نوموړي دتنکۍ ځوانۍ پرمهال دښه جنګيالي په توګه دخندق په غزا کښې ونډه واخستله رسول اللهﷺ چي کله دی وليدی چي په پوره مېړانه يې جنګ کاوه نوبلنه يې ورکړه او ورته وې فرمايل : ځوانه ته څوک يې ؟ ده مبارک په جواب کښې ورته وويل زه سعد بن حبته يم حضورﷺ ورته دعا وکړه چی اللهﷻ دي ستا نصيب مبارک کړي او دنژدې کيدو امر يې ورته وکړی کله چي ورته رانژدې سو مبارکﷺ يې پرسر لاس ورتير کړی (دغه حکايت الاستيعاب ليکلی دی) .

حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه) فرمائی : رسول اللهﷺ چي زما دنيکه پرسر لاس تير کړی دی برکت يې تراوسه په کورنی

ketabton.com - The Digital Library

هلته وفات سوی دی اواولادونه یې په کوفه کښې دژوند شپې
صبا کوي په ډوی کښې یو ځلانده سهارابویوسف (رحمة الله علیه)
وځلیدی چې تر ختیزه اولویدیزه پورې یې علم ورساوه دامام
ابویوسف (رحمة الله علیه) دوفات نېټه (۱۸۲) هجري قمري ښودل
سوی ده اودولادت نېټه یې ۱۱۳ سنه مشهوره سوی ده مګر شیخ
محمد زاهد کوثري (رحمة الله علیه) فرمایلی دی: چې دده مبارک
دولادت نېټه ۹۳ هجري قمري ده همدا روایت خیرل سوی اودتائید
وړدی.

حضرت یوسف بن خالد سمتی رحمة الله علیه

حضرت یوسف بن خالدسمتي (رحمة الله تعالی علیه) دامام
ابوحنیفة (رحمة الله علیه) د مشهورو شاګردانو څخه دی اصلی
وطن یې بصره ده دامام اعظم (رحمة الله علیه) څخه دزده کړې
اوخدمت په موخه دبصرې څخه کوفې ته راغلی وو د زده کړې
وروسته یې د بیرته تللو هوډ وکړی خو امام اعظم (رحمة الله
علیه) ورته وفرمایل: په تلو کښې بیړه مکوه زه تاته دتوښې په
توګه څه نصیحتونه کوم ده مبارک وخت ورته بیل کړی امام
اعظم (رحمة الله علیه) وصیتونه ورته وکړل چې په همدې رساله
کښې راوړل سوی دي دغه وصیتونه دخپلو ځانګړتیاوو سره
دعلماؤ اوطالبانو لپاره دځان ساتنې وړدي.
دهدایې د مؤلف مشهور شاګرد علامه زرنوجی (رحمة الله علیه) په
خپل کتاب (تعلیم المتعلم) کښې داسې لیکلي دي:

ketabton.com - The Digital Library

وينبغی لطالب العلم ان يحصل كتاب الوصية كتبها ابوحنيفه «رحمة الله عليه» ليوسف ابن خالد سمتی «رحمة الله عليه» عندالرجوع الی اهله ، وقد كان استاذنا شيخ الاسلام علی بن ابی بكر «رحمة الله عليه» امرنی بكتابته عندالرجوع الی بلدی ولابد للمدرس والمفتی فی معاملات الناس منه .

ژباړه : هرزدكړی (طالب) ته ښايی چي هغه وصيت نامه لاس ته راوړي چی امام اعظم «رحمة الله عليه» ويوسف بن خالد «رحمة الله عليه» ته وكورته دتللو پرمهال كړی دي . زموږ استاذ شيخ الاسلام علی بن ابي بكر ماته وخپل ښارته دتللو پرمهال امروكړی چی دغه وصيت نامه وليكم اودخلگو سره په روزنيز ژوندانه كښي دخلگو سره په معاملاتو ترسره كولو كښي ، ښوونكی (مدرس) اومذهبی پريكړه كوونكی (مفتی) ته دغه وصيت نامه اړينه ده .

حضرت يوسف بن خالد دامام شافعی «رحمة الله عليه» داستاذانو څخه دی اوامام شافعی «رحمة الله عليه» دده په اړه داسی فرمايی : رجلا من الخيا ر .

يعنی دی دغوره وګړو څخه دامت دی . دمحدث ابن ماجة څخه روايت دی چي يوسف خالد ته لدې امله سمتی ويل سوی دی چی سمتی وسمت ته منسوب دی اوسمت طرف (څانګه) ته ويل كيږی اودی هم دښكلی لوری څښتن اودښكلو اخلاقو څښتن وو .

نوموړي په سنه ١٧٩ هجري قمري كي ددې فانی نړۍ څخه مخه ښه كړی ده .

ketabton.com - The Digital Library

حضرت حماد بن ابی حنیفة (رحمة الله تعالی علیهما)

حضرت حماد بن ابي حنيفة(رحمة الله تعالى عليهما) دامام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) يوازنى زوى دى چي دخپل سپېڅلى پلار څخه يې دفقه زده کړې کړي دي اوپه پوره پيمانه دسپېڅلتيا اوتقوى سره مل وو او تريو وخته په کوفه کښى قاضى هم وو.

حضرت ابوعصمه نوح بن ابی مریم (رحمة الله تعالی علیه)

حضرت نوح بن ابى مريم هم دامام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) دمخورو شاگردانو څخه وو چي دمرو نومي ځاى اوسيدونكى وو او ابوعصمه يې دكنيت نوم وو او دالجامع په لقب سره يادسوى دى. امام ابوحنيفة(رحمة الله عليه) تل په قضائى مسائلو کښى پوښتى. يوه ورځ امام اعظم (رحمة الله عليه) ورته وفرمايل هرو مرو به ته دقضا دروازه وټكوي همداسي وسوه په خپل وطن كښي قاضى سو امام اعظم (رحمة الله عليه) ده مبارک ته ځيني وصيتونه چي دقضا اړوند وه دخط په واسطه وليږل چي پدې رساله کښي راوړل سوى دي. حضرت نوح بن ابي مريم ته دعلومو دجمعي له امله جامع العلوم ويل سوى دى. نوموړي څلور مجلسونه درلودل چي لومړى مجلس يې دحديثو وو، دوهم مجلس يې دامام اعظم (رحمة الله عليه) دارشاداتو بيانول وو ، دريم مجلس يې دنحو وو، اوڅلورم مجلس يې دشعر اوادب په اړه وو. ده مبارک دامام اعظم (رحمة الله عليه)ترڅنگ دقاضي ابن ابى ليلى څخه هم زده كړي کړي وي.

ketabton.com - The Digital Library

پنځم وصیت چي پدې کتاب کښی راوړل سوی دی دامام اعظم (رحمة الله علیه) دمشهورو شاګردانو په نامه دی چي روایت کوونکی یې امام یوسف(رحمة الله علیه) دی اوفرمایی : په یوه بارانی ورځ کښي موږ څو ملګري دامام اعظم(رحمة الله علیه) وخدمت ته حاضرسو چي زموږ په ډله کښي داؤد طائی رح، عافیة اودی رح ، قاسم بن معن مسعودی رح ، حفص بن غیاث نخعی رح ، وکیع بن الجراح رح ، مالک بن مغول رح ، زفربن هزیل(رحمة الله علیهم) موجود وه امام اعظم(رحمة الله علیه) زموږ لوري ته متوجه سو او وی فرمایل : انتم مسار قلبی الخ.

دغه وصیت ددې ټولګی په آخر کښی راوړل سوی دی دنوموړو وصیتو دروښانتیا په موخه عاجز بنده ځینی ځایونه ځینی ویناوی دقوسو په منځ کښي راوړي دي اودخپل لوری یې په وریښموباندی ټاټ (کم قیمته رخت) پیوند کړی دی له دې امله چي عام خلګ دلفظ دظاهري بڼي څخه غلطه افاده ونه کړی.

الله ﷻ ته دعاکوم چي دغه چوپړ دقبولیت په لورونه ونازوي او دحضرت اقدس مرشدي دامت برکاتهم سایه پرخلګوباندي تر ډیره وخته ودانه ولری.

انه سمیع قریب ولدعاء مجیب و صلی الله تعالی خیر خلقه سیدناومولانا محمد وآله واصحابه اجمعین

المدینه المنوره دصفري لومړی سنه ١٣٩٩وانا العبد المحتاج الي رحمة الله محمد عاشق الهي بلندشهري عفي الله عنه وعافاه وجعل اخرته خیرا من اولاه

ketabton.com - The Digital Library

دکتاب پیل

دامام ابوحنیفة رحمة الله علیه وصیت خپل شاګرد ابویوسف (رحمة الله علیه) ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝١

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم

لومړی : دحضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) **څخه** روایت سوی دی چې ده مبارک (خپل شاګرد) ابویوسف (رحمة الله علیه) ته (هغه وخت) وصیت وکړی چې دابویوسف (رحمة الله علیه) له لوری څخه ده مبارک ته پوهه ، نیک اخلاق اوبرلاسی پرعلم باندی ښکاره سوه او وې فرمایل : **اې یعقوبه !** (۱) درنښت دپاچا کوه مقام یې لوړ ګڼه اوپه حضور کښې یې ددرواغ ویلو څخه ځان ژغوره.(**باچاته) ته په هر وخت اوهر مهال مه ورځه ترڅو چې یې دیو علمی** اړتیا لپاره بلنه نوی درکړی (د باچا دډیرتګ څخه لاس پرسر سه) ځکه که دی بوختیا ورسره ډیره سی بې عزتي دي کوي اومقا م دي دده په وړاندی راټیټیږی داسي ورسره واوسیږه لکه داوره سره چي اوسیږي ګټه ځني اخله اولیری ځني اوسه مه ورنژدي کیږه ځکه تا سوځي اوتاوان ځني اخلی ځکه پاچا چي دکوم عزت لټه ځان لره کوي نورو ته یې نکوي .

---

(۱) یعقوب دابویوسف (رحمة الله علیه) نوم دی .

ketabton.com - The Digital Library

دریم : دپاچا په وړاندي دډیرو خبرو کولو څخه ځان وژغوره ځکه چي دی ستا ویناوی څیړي ددې لپاره چي انډیوالانو ته ژبښیي چي دی تر تا پوه دی ستا غلطیانی په ګوته کوي چي دخپل قوم په سترګو کښي دي ټیټ وښیي.

څلورم : کله چي پاچا ته ورځي دځان ددرنښت تر څنګ دنورو درنښت هم وپیژنه.

پنځم : پاچاته پر داسي مهال مه ورځه چي په وړاندی یې داسي پوهان ناست وي چي تا نه پیژني ځکه که (دپوهي په ډګر کښي تردوی) ټیټ یې ښایی چي تا وځوروی او که په پوهه کښي تردوی پیاوړی یې ښایی چي (په خبروکي) تا ټیټ کړي اوله دې امله دپاچا دسترګو وغورځی.

شپږم : کله چي پاچا د دولتي کارونو څخه (دیوکار) وړاندیز درته وکړي ترهغه بریده یې مه قبلوه ترڅو ستا ، ستا دمذهب او ستا دمسلک قضا رضا نه وي پکښي نغښتي ددې لپاره چي په دولتي چارو کښي دپردیو دمذهب وکړني ته اړ نسي.

اووم : دپاچا ددوستانو اوانډیوالانو سره اړیکي مه لره بلکي یوازی ده ته نژدې کیږه.

اتم : دپاچا دانډیوالانو څخه لیري اوسه چي مرتبه او درنښت دي دتل لپاره پاته سي.

نهم : دعامو خلګو په وړاندي خبري مه کوه ترڅو چي یې پوښتنه نوي درڅخه کړي.

ketabton.com - The Digital Library

لسم : (دعامو خلگوسره) په دنيوي چارو اوتجارت کښي دخبرو کولو څخه ځان وساته دهغه خبرو پرته چي په پوهه (علم) پوري اړه لري ددي لپاره چي پوه نسي چي ستا مينه دمال سره ده ځکه دوی پرتا بد گمان کوي اوپدي باور کوي چي ستا مينه درشوت اخيستلو سره ده اودي لوري ته لاس خلاصوي .

يوو لسم : دعامو خلگو په وړاندي لويه لووړه خندامکوه.

دولسم :دبازار دډيرتللو څخه ډډه وکړه .

ديارلسم : (دځوانو) لغړزنو هلکوانوسره خبري مکوه ځکه چي فتنه ده(يعنی دگناه کولو ويره ده) دوړو کوچنيانو سره خبري کول اوپر سرلاس ورتېرول پروانلري .

څوارلسم : دبې علمه سپين ږيرو سره دلاري په منځ کښي مه ځه ځکه که دلاري په اوږدو کښي دوی مخکي کړي ته وروسته سي دعلم بې عزتي دي کيږي اوکه ته مخکي سي ستا تاوان دي (ځکه رسول اللهﷺ دسپين ږيرو عزت لازم بللی دی) او فرمايي : څوک چي زموږ دمشرانو احترام نکوي اوپرماشومانو مو رحم نکوي زموږ دډلي څخه ندی .

پنځلسم : پرلارو باندي (دناسمو خلگوپه څير) مه کښينه که دي دکوردناستي پرته) اړتيا ورته پيداسوه نو په مسجد کښي کښينه .

شپاړسم : پردوکانونو باندي مه کښينه .

اولسم : په بازارو اومسجدو کښي خوراک مه کوه .

ketabton.com - The Digital Library

اتلسم : پرلارو باندی دخیرات شربتان مه چیښبه اومه ئی دلاسو څخه دخیرات ورکوونکو چیښبه .

نولسم : گران قیمته جامی ، دښکلا شیان اوورېښم مه استعمالوه ځکه چي پایلي یې کبر اولویي ده .

ثلم : په خپل کور کي دخپلي میرمني سره داړتیا پرته خبري مه کوه مگر داړتیا په پیمانه یې کوه .

یوویشتم : دمیرمنی سره ډیري لوبي اولاس وروړل مکوه .

دوه ویشتم : دخپلي میرمني سره نژدېکت مه کوه مگر هغه وخت چي دالله ﷻ ذکروکړي اودخیر لټه پکښي وکړي .

درویشتم : دخپلي میرمني په وړاندي دپردیو ښځو او مینځیانو خبري مکوه ځکه چي پداسي صورت کښي داپه خبرو کښی ازادي ترلاسه کوي ښایي چي ته دنورو ښځوخبري وکړي دابه دپردیو نارینوو خبري درته وکړي (چي ډیره بده خبره ده)

څلورویشتم : دداسي ښځي سره واده مکوه چي کونډه وي پلار یا مور ولري (یادزاړه مېړه څخه) زوی یا لور ولري مگر په دې شرط سره چي دقریبانو پرته به څوک نه ورته راځي ځکه که ښځه شتمنه وي دپلار دبلښي پرمهال ادعاء کوي چي ټوله شته ددې دي اومېړه ته یې دخواست په ډول ورکړي دي .

پنځویشتم : دوس تربریده دخوابښي اوخسر کورته مه ورځه (یعني دشرعي عذر پرته) .

ketabton.com - The Digital Library

شپږویشتم : دخوانښي اوخسر په کور کښې میلمستیا ته زړه مه ښه کوه ځکه چي مال درڅخه اخلي اوطمعه یې درته ډیریږي .

اوه ویشتم : دداسي ښځي دواده کولو څخه ډډه وکړه چي زامن اولوني دزاړه میړه څخه ولري ځکه دا خپل مالونه دهغه اولادو لپاره ذخیره کوي اوستا دمالوڅخه یې غلاکوي دوی ته یې ورکوي ځکه زوی تر تا ورته محبوب دی .

اتویشتم : دوې میرمني (ماینې) په یوه سرای کښې مه سره یوځای کوه

نهه ویشتم : ترهغه وخته واده مکوه ترڅو چي دي باور نوی راغلی چي دواده ټولي اړتیاوي پوره کولای سم .

دیرشم : لومړی دعلم لټه کوه بیا حلال مال سره یوځای کړه په دریم قدم کښې په واده کولو بوخت سه ځکه که دمال په لټه بوخت سي دمینځو او مریانو رانیولو ته دي رابولی اوپه دنیا دي مشغوله کوي تر زده کړي وړاندي واده مکوه ځکه چي وخت دي ضائع کیږي اولادونه دي ډیریږي او داړتیا دپوره کولو لپاره یې اړکیږي په نتیجه کښې علم او مال دواړه درڅخه پاتیږي .

یودیرشم : دځوانۍ په پیل کښې په علم بوخت سه چي زړه دي دنورو بوختیاوو څخه خلاص وي بیا دمال دیوځای کولو لټه کوه ځکه ډیرشغل دمال ، اولاد زړه پراګنده کوي کله چي دي مال جمعه کړی نو واده وکړه اوداسي ژوند ورسره وکړه لکه چي مې درته وویل.

ketabton.com - The Digital Library

دوديرشم : دالله ﷺ څخه ويره ، دامانت اداکول اونصيحت عامواوخاصو ته کول پرتا لازم دي.

درودیرشم : دخلگو درنښت تر پښو مه لاندي کوه بلکي درنښت يې کوه ډيره گذاره مه ورسره کوه که دوی گذاره کول غواړي نودیني مسائلی ورته بیانوه ترداسي بريده که څوک دعلم ښښتن وي اوپه علم بوخت وي اوکه دعلم ښښتن نوي (يعنی دعلم سره مینه نه لری) ځان درڅخه ژغوري.

څلورديرشم : وعامو خلگو ته (بي علمو خلگو ته)د دين داصولو دبيانولو څخه ځان وساته چي په علم کلام پوري اړه لری ځکه دوی داسي ډله ده چي ستا تقليد کوي اوپه دې اصولو سره مشغوله کيږي (پايلي يې بدي دي).

پنځمه ديرشم : که څوک ديومسئلې پوښتنه درڅخه وکړي نودومري جواب ور کوه چي سوال يې درڅخه کړی وي نورڅه په جواب کي مه ورسره زياته وه ځکه جواب ځني ورکيږي.

شپږديرشم : که لس کاله دکار اوکسب څخه بې برخي سي (دناداری له امله) دعلم څخه مخ مه اړوه ځکه که دي مخ واړوی دناداری سره به مل سي ځکه الله ﷺ فرمايي : چا که زما دذکرڅخه مخ واړوی بېشکه دتنگ ژوند ښښتن به سي.

اووه ديرشم : څوک چي ستا څخه پوهه ترلاسه کوي داسي يې گڼه لکه ستا زوی يا اولاد چي وي پدې موخه چي مینه يې دعلم سره زياته سی.

ketabton.com - The Digital Library

اته دیرشم : دعامواوښاري خلګوځخه که څوک ستا سره اختلاف کول غواړی (یعنی په مذهبي چارو کښي دلائل ویل غواړي) نو ته اختلاف مه ورسره کوه ځکه چي ددوی سره اختلاف کول ستا دمخ اوبه بیایي (یعنی بې عزته کوي دي). اختلاف کول ستا دمخ اوبه بیایي (یعنی بې عزته کوي دي).

نهه دیرشم : دحق په ویلو کښي دچا دجاه اوجلال پروا مه کوه که څه هم پاچا وي.

څلویښتم : خپل ځان پدې مه راضي کوه چي ترنورو کم عبادت وکړي (یعني ترعاموخلګوډیرعبادت کوه) ځکه چي عام خلګ ستا برلاسی پرعبادت نه وینی ترهغه عبادت چی دوی یې کوي نوپرتا باندي دبدي اود لږمینی دعبادت سره باورکوي اوپردې عقیده وي چي ستا علم تاته ګټه اوفائده نده کړي مګرهغه ګټه چي دوی ته دي رسولي ده ددوی دجهل په اړه.

یوڅلویښتم : کله چي یوښارته ورسي په دې ښار کښي نور علماء موجود وي نودځان لپاره لوړ مقام مه لټوه بلکي داسی واوسه لکه یوددوی څخه ددې لپاره چي دوی پوه سي چي ستا مقصد ددوی عزت لمنځه وړل ندي که داسي ونه کړي دوی به په اتفاقی ډول درباندي راجمعه سي او ستا کړنلاره به بدنامه کړي اوعام خلګ به هم درباندی راووزي اوتیز،تیزبه درته ګوري (په پایله کښی به) بې ځایه اوبې فائدې بدنامه سی.

ketabton.com - The Digital Library

دوځلوېښتم : (دعلماؤ په شتون کښي) فتوی مه ورکوه که څه هم دفتوی طلب درڅخه وکړي (دعلماؤ سره) علمی مقابله (رد قدح) مکوه .

دروځلوېښتم : ددوی په وړاندي هيڅ مه وایه ترڅو چي يوښکاره دليل نوي درسره.

څلورځلوېښتم : ددوی پراستاذانو باندي بد مه وایه ځکه الله ﷻ فرمايي : تاسو ښکنځل مه کوی هغه کسانو ته چي دالله ﷻ پرته بل چاته عبادت کوی نودوی به هم الله ﷻ ته ښکنځل کوي تيری به وکړی د ناپوهی له امله.

پنځه ځلوېښتم : دخلګوسره پرحذراوسه (يعني په راکړه ورکړه کښي دهو که مه ورسره کوه بلکی محتاط ورسره اوسه) .

شپږځلوېښتم : دالله ﷻ سره په پټه داسي اوسه (يعنی عبادت کوه) لکه په ښکاره چي يې کوی (يعنی دخلګوپه وړاندي) دعلم هيڅ کارصيح نه دی ترڅوچي باطن يې دظاهر سره برابرنوي .

اووه ځلوېښتم : که پاچا يوکار درته وسپاری، چي ته يې وړتيا لري ترڅو چي دي باورنوی راغلی که يې زه قبول نه کړم زما پرته يې يو بل (نااهله) څوک قبلوي خلګوته تاوان رسوي اوپدې پوه سي چي دغه سپارل زما دعلم لکبله دی .

اته ځلوېښتم : دمناظرې په مجلس کښي (چي شرعا روا نه وي) دويري اومرعوبيت سره مل خبري مه کوه ځکه داسي خبري دزړه

ketabton.com - The Digital Library

دخبروپه ښکاره کولو کښي نقص پيداکوي اود ژبي بنديز پيداکوی.

نهه څلویښتم: ډېري خنداکولو څخه ځان وژغوره ځکه چي ډېره خندا زړه وژنی.

پنځوسم: دښځوسره ډيري خبري اوناسته اوولاړه مه کوه ځکه زړه وژنی.

یوپنځوسم: په ارامتيا اوسکون سره رفتارکوه په کارونوکښي تلوارمکوه.

دوپنځوسم: که څوک دشا دخوا نعره درپسي وکړي جواب مه ورکوه ځکه په حيوانانو پسي دشا دخوا ږغ کيږي.

دروپنځوسم: کله چي خبري کوي (په خبروکي) ډېري ناري مه وهه اوازمه پورته کوه.

څلورپنځوسم: دځان لپاره ارامتيا اولږښوريدل عادت وګرځوه ددې لپاره چي دخلګوپه وړاندي دي دپوهي مقام څرګندسي.

پنځه پنځوسم: دخلګوپه منځ کښي دالله ﷻ ذکرډېر کوه ددې لپاره چي خلګ ستا څخه ذکر ازده کړي.

شپږ پنځوسم: دځان لپاره یو(ځانګړی) ورد (ذکر) وټاکه چي قرآن پکښي لولی دالله ﷻ ذکرپکښي کوي اوشکروايي پرهغه څه باندی چی دصبربلنه يې درکړی ده اونعمتونه يې در کړي دي.

ketabton.com - The Digital Library

اووه پنځوسم : دځان لپاره په هره میاشت کښي خاصی ورځي وټاکه چي روژه پکښي ونیسي ترڅوخلګ (په روژه نیولو کښي) ستا تقلید وکړي په هغه عبادت مه راضي کیږه (یعنی بسنه مه کوه) کوم چي عام خلګ په راضي وي (یعني ترعامو خلګوعبادت ډیرکوه).

اته پنځوسم : دځان ساتنه کوه (په دې موخه چي بي ګټې کارونه اوګناه درڅخه ونسي اودنورو ساتنه کوه چي ستا ددنیا اوآخرت (کارونه ووینی) ستا دعلم څخه ګټه واخلي.

نهه پنځوسم : خپله (په بازار کښي) رانیول اوخرڅول مه کوه بلکي یوداسي څوک وټاکه چي ستا کارونه په ښه توګه تر سره کړي اوپرتا باندي اعتماد وي.

شپیتم : ددنیا په ټولو چاروکښي چي ته پکښی راشکیل یې داډه مه اوسه (یعنی دافکرمه کوه چي زما ټولي کړني ریښتنی دي (ځکه دنفس اوشیطان ویره سته) بېشکه الله ﷻ دټولو شیانوپوښتنه کوي

یوشپیتم : لغړزني مریان مه رانیسه.

دوشپیتم : که څه هم دپاچا سره نژدې اړیکی ولری (خوخلګوته) یې مه ښیه چي زه دپاچاسره نژدې اړیکي لرم ځکه چي بیا خپل کارونه ستا دغاړي کوي نوکه چیري یې کارونه ورپوره کړي سپکاوی دي کوي که یې ورپوره نکړي عیب داره کوي دي.

تعلیم الاسلام ویب پاڼه :
www.taleemulislam-radio.com

ketabton.com - The Digital Library

دروشپیتم : ځان دعامومسلمانانو په څیرګڼه مګرپه خپل مسلک کښی چی دعلم څخه عبارت دی (یعنی دعلم په اړه خپل مسئولیت زیات ګڼه).

څلورشپیتم : دخلګوپه ناسمو کارونو کښي تقلید مکوه بلکي په غوره کارونو کښی یې تقلید کوه.

پنځه شپیتم : که دي په یوانسان کښي بدي ولیدل مه یې بیانوه بلکي دخیرلمه ورته کوه په خیر یې یاد کړه مګر بدي یې په دیني چاروکښی وه خلګو ته وښیه ددې لپاره چي خلګ یې تقلید ونه کړی اوځان ځني و ژغوری ځکه رسول اللهﷺ فرمایی : دفاجر انسان بدي بیان کړی ددې لپاره چي خلګ ځان ځني وژغوری.

شپږشپیتم : که دي دلوړمقام د خښتن څخه دیني نیمګړتیا ولیده ورته بیان یې کړه دلوړمقام اومرتبې پروا یې مه کوه ځکه اللهﷻ دي مرسته کوونکی اومددګار دی که دي یوځل دغه کاروکړی دوی درڅخه ویریږی هیڅوک دلاوری نسي کولای چی ستا په وړاندی اویا ستا په ښار کښي بدعة (غیرشرعی کار) ښکاره کړي وداسي کارته عوام خلګ وهڅوه ترڅوخلګ ددین په زیا ر کښي ستا تقلید وکړی.

اوه شپیتم : که دي دپاچا څخه داسي کار ولیدی چي دعلم، پوهي سره برابرنه وو ورپه ګوته یې کړه په داسي حال کښ چي ته یې فرمانبردار یې ځکه دپاچا توان ستا ترتوان ډیردی اوورته ووایه په هغه څه چی ته برلاسی یې زه دي فرمانبردار یم خوځیني کړني

ketabton.com - The Digital Library

دي دپوهي سره برابري ندي کله چي دي داکاروکړي نويو ځل بس دی ځکه که په تکرار سره ورته ووايي ښايي درنښت دي لمنځه ولاړسي اوددين د نقص لامل به سی (کچيري اړتيا ورته پيداسي دداسي کسانو لخوا ترسره سي چي ستا تراثر لاندي وي نو يويادوه ځله داکار وکړه ترڅوخلګ ستا زيار په دين کښي اوحرص په امربالمعرف ووينی کله چي دي داکاروکړی خلګو ستا هڅي اوزيا روليدی او بيا دي دپاچا څخه هغه کړنه وليده نو يوازي کورته ورسه ديني اومذهبی خبری ورته وکړه که بدعت کوونکی وو مناظره ورسره وکړه او که پاچا ووداللهﷻ اورسول اللهﷺ ويناوي ورته بيان کړه که يې ومانه خوښه که يې ونه مانه داللهﷻ څخه وغواړه چي دظالم څخه دي وساتي.

اته شپيتم : مرګ په يادلره د استاذانولپاره مغفرة (بخښنه) دخښتن تعالیﷻ څخه غواړه اودهغه چا لپاره (مغفرة غواړه) چي دين دي ځيني لاسته کړی وي.

نه شپيتم : دقرآن تلاوت تل کوه.

اويايم : زيارت دقبرونو،بزرګانو اوسپېڅلو ځايونوډيرکوه.

يواويايم : دعاموخلګوسره چي په مسجدونو ،سپېڅلو ځايونو او اوهديرو کښي مخ سی دوی د رسول اللهﷺ اونيکوخلګوپه خوب ليدل درته بيان کړي درست يې بوله.

دواويايم : ددين اوسمي لاري د دعوت پرته دناسموخلګوسره مه کښينه.

ketabton.com - The Digital Library

دروا اویایم : ډیرلعنت ویل او ښکنځل کول مه کوه.

څلورا اویایم : مؤذن چي اذان وکړي دمسجد تللو تیاري کوه ددې لپاره چي عام خلگ ستا مخکي ولاړنسي.

پنځه اویایم: دپاچا په همسایتوب کښی سرای مه جوړوه.

شپږا اویایم : که دی دهمسایه څخه (ناسم کار) ولیدی پټ ئی کړه ځکه چی داستا سره امانت دی ، اودنورو خلگوپټ احوال مه ښکاره کوه.

اوه اویایم : که څوک (په یوکارکي مشوره درڅخه وغواړي نو مشوره ورکوه څومره چی پوهیږی ځکه دغه کاردی الله ﷻ ته نژدی کوی ، زما دغه وصیت ومنه ددنیا اواخرت لپاره دي گټه ده انشآءالله تعالی.

اته اویایم :دبخله څخه ځان وساته ځکه بخل دي دخلگوپه وړاندي رسوا کوي.

نهه اویایم : طمعه کوونکی مه اوسه مه درواغ وایه مه په خبروکښي دخلگوسره گډیږه بلکي په ټولو کارونوکښي خپله میړانه وساته.

اتیایم : هروخت سپیني جامې اغونده.

یوا تیایم : دشتمن زړه څښتن اوسه دځان له (لوري)څخه لږ حرص ښیه اولږ مینه ددنیا سره دځان شتمنی ښکاره کوه مسکنت مه ښکاره کوه که څه هم مسکین یې.

ketabton.com - The Digital Library

دوا تیایم: همتناکه اوسه ځکه د چا چي همت ټیټ وي مقام یې هم ټیټ وي.

دروا تیایم: کله چي پرلاري ځي چپه او راسته لوري ته مه گوره بلکي مخکي ته گوره.

څلورا تیایم: کله چي حمام ته ورسي دعامو خلگوسره په ناستي ځای اوپیسو ورکولو کښی ځان مه برابروه بلکي تردوی زیاتي پیسې ورکړه ترڅوستا میړانه ښکاره سي اودوی به دي درنښت وکړي.

پنځه اتیایم: مال، سامان، اوجامی خپل دي اودصنعت کارونه خپله مه کوه بلکي یوباورلرونکی سړی ته یې وسپاره.

شپږ اتیایم: دخلگوڅخه (نامشروع) محصول مه اخله. (۱)

اوه اتیایم: دراهم (پیسې) خپله مه تله (یعنی مه یې حسابه) بلکي پریوبل (باورلرونکي) سړی باندي باورکوه.

اته اتیایم: ددنیا سپکاوی کوه (هغه دنیا) چي دعلماؤ په آند سپکه ده ځکه الله ﷻ ته (علماء) تردنیا غوره دي.

نهه اتیایم: خپل (دنیاوي) کارونه بل چاته سپاره څوپرعلم ښه بر لاسی واوسي داسې کړنه دي عزت ساتی.

---

(۱) ددغه محصول څخه موخه مکس دی مکس دجاهلیة په وخت کي یوخاص نامشروع دود وو چي اوس له منځه تللی دی.

ketabton.com - The Digital Library

نوی یم: دلیونیانوسره خبري مه کوه مه دهغه خلگوسره خبري کوه چي دمناظرې په اصولو اودلیل نه پوهیږي اویا لته دمقام کوي (علمي فائده یې هدف نوي) بلکي د مسائلوپه بیان دي ډوبوي اوعزت دي لمنځه وړي اوستا (دعزت) پروا نکوي که څه هم په دې و پوهیږی چي ته پرحق یي.

یونوییم: کله چی داسي خلگوته ورسي چي پرتالوړوي نوپردوی ځان لوړمه بوله ترڅودوی دي لوړونه گڼي ددې لپاره چي ددوی څخه تاوان درته متوجه نسي.

دونوی یم: که په یوقوم کښي اوسیږی ترهغه په لمانځه کښي مه مخکی کیږه ترڅودوی دي دعزت په ډول مخکي نه کړي.

درونوی یم: دغرمې اوسهار وختي پرته حمام ته مه ځه اومه دعامو خلگودتفریح ځایوته ورځه.

ځلورنوي یم: په کومو ځایوکښي چي پاچهان ظلم کوي مه ورځه مگرهغه وخت که ستا په نصیحت یې دظلم څخه لاس اخستی ځکه که دوی ستا په وړاندي یوناروا کړنه ترسره کړي چي ته یې دمنعي توان نه لری ستا دچوپتیا له کبله خلگ فکر کوي چي داظلم یوجائزکاردی.

پنځه نوی یم: دعلم په مجلس کښي دقهر اوغصې څخه ځان وژغوره.

شپږ نوی یم: دعامو خلگو په وړاندي قصې مه کوه ځکه قصه کوونکي ته دروا غ ویل اړین دي.

ketabton.com - The Digital Library

اووه نوى يم : كه دي ديوعالم سره مجلس كول وغوښتل (يعني دهغه داستعداددمعلومولو په موخه) كه مجلس دفقه وو خپله ورحاضرسه څومره چي دده (په استعداد) وپوهيدي بيان يې كړه كه داسي نه وو نومه ورځه ددي لپاره چي خلګ ستا په ورتګ باندي دوكه نسي پر ده باندى به ديوداسي عالم ګمان وكړي چي دى هغسى نوي.

اته نوي يم : كه پورتني كس ددې صلاحيت درلودى چي خلګوته مذهبي فتواوي وركړي نوخلګوته يې بيان كړه اوكه يې صلاحيت نه درلودى نوته مه كښينه چي ستا په وړاندي درس وكړي بلكي يواعتمادي سړى ورپرېږده ترڅوتاته دده دخبرو په ډول اودعلم په اندازه معلومات دركړي.

نهه نوى يم : دذكر ومجلسوته (چي غيرمشروع وي) مه حاضرېږه همداډول هغه مجلس ته (مه ورځه) چي ستا دعزت اوسپېڅلتيا په موخه دوعظ بلنه دركړي بلكى كلى وال واستوه چى باورپرې لري اويوشاګرد ورسره واستوه .

سلم : دنكاح دخطبې ويلو چاري دخپل كلي امام ته وسپاره همدا ډول دجنازې اواخترونو دلمنځونو امامت نوموړي امام ته وسپاره اوما په نيكودعاوو كښي مه هيروه دغه نصيحت قبول كړه ستا اودټولو مسلمانانو دمصلحت په موخه دغه نصيحت درته كوم.

دامام اعظم رحمة الله عليه نصيحت د قاضى القضاة امام ابويوسف رحمة الله تعالى عليه په نامه پاي ته ورسيدى.

....

ketabton.com - The Digital Library

دامام ابوحنیفة رح وصیت خپل

شاګردیوسف بن خالد رحمة الله تعالی علیه ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

کله چي یوسف بن خالدسمتي رح دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) څخه دعلم زدکړه وکړه اوخپل ښار بصرې ته یې دتللواراده وکړه نوامام اعظم رح دتللواجازه ورکړه اوورته وي فرمایل : یووصیت دتحفې په ډول درته کوم چي دخلګوسره په ژوند کولو، دعلماؤدمرتبو په پیژندلو ، دځان په ادب کولو، ترلاس لاندی خلګوسره په ښه سلوک کولو اودعامواو خاصوخلګوسره په معامله کولو کښې ورته اړیی.

(دغه وصیت) به تاته دپوهي ښودلوپرمهال یوه داسي آله وي چي دعلم سمون اوښکلاپه راځي اودمعیوب کولو څخه یې ژغوری. پوه سه که دي دخلګوسره ګذاره بده وي ټول خلګ به دي دښمنان وي که څه هم دي میندی اوپلرونه وي که دي دخلګوسره ګذاره ښه وي ټول به دي میندي اوپلرونه سي (یعنی دوستان او خواخوږي به سي) که څه هم قریبان دي نوي.

یوسف بن خالد رح فرمایي : امام اعظم (رحمة الله علیه) راته وفرمایل ترهغه پوري صبر وکړه ترڅوټول وصیتونه په تفصیل سره په خپل فکردرته و کړم چي په پیژندلوسره به یې په خپل زړه کښې زما شکرګذاره سي.

ketabton.com - The Digital Library

یوسف رح فرمايي : کله چي دغه وخت تيرسو اودوصيت وعده يې وکړه په فارغ وخت کښي راته وفرمايل : زه تول هغه څه تاته ښکاره کوم چي تاته وړاندي کيږي ګويا زه ستا سره مل يم کله چي بصرې ښارته ورسي هغه کسان چي زموږ مخالف دي ستالوري ته به متوجه سي که ته دخپل لوړعلم په مټ پردوی ځان لوړکړی او دخپل علم په زورددوی په وړاندی په فخرسره ويناکوی پايله به يې داوي چي ددوی سره به دناستی ولاړی او دګډ ژوند څخه به خلاص سي ته به ددوی مخالفت کوي دوی به ستا مخالفت کوي ته به ددوی سره اړيکي شکوي دوی به ستاسره اړيکي شکوي دوی به تاته بد وايي ته به دوی ته بدوايي دوی به تا بد لاری ښيی ته به دوی بدلاري ښيی ستا ولوري ته به دنامشروع لاری نسبت کوی په نتيجه کښي به دواړه بدنامه سی آخربه ددې ځايه څخه وتللوته اړسي داسي کړنه زما نه ده خوښه ځکه هغه کسان هوښياران ندي چي ګذاره نکوی اوګذاره کولوته اړوي مګر چي الله ﷻ ورته دوتلوځای پرانيزی.

کله چي بصرې ته ورسي خلګ به دي ښه راغلاست وکړي ملاقات به دي وکړي ستاحق به وپيژني نوته دهرسړی مقام وپيژنه دشريفوخلګوعزت وکړه اودعلماؤدرنښت وکړه دسپين ږيرو احترام وکړه دځوانانوسره نرمي وکړه دعاموخلګوسره نژدې اوسه دناسموخلګوسره خواخوږي وکړه دغوره خلګوسره ملګري وکړه پاچا (آمر) په بدنامه مه يادوه دهيچا سپکاوی مکوه دچا په اندېوالی باورمه کوه ترڅوچي دي ازمويلی نوي دکم همته خسيس

ketabton.com - The Digital Library

سړي سره اشنايي مه کوه کوم شی چي په ښکاره درته ناسم ښکاره سو مينه مه ورسره کوه . دبي عقلانوسره ازاد ژوند مه کوه دميلمستيادعوت اوهديه مه قبلوه (يعني چي شرعي عذر موجود وي) گذاره اوصبرکوه بردباره اوسه دښواخلاقوخښتن اوسه پراخه سينه لره نوي جامې اغونده دسوارلۍ لپاره ښه حيوان غوره کوه خوشبويي (عطر) ډير استعمالوه خپل شخصي کارونه يوازي کوه دخادمانو اولاس لاندي کسانولټه کوه (بيايي) تعقيبوه ددوی په ادب اوبرابري کښي وړاندي اوسه پدې لاره کښي دنرمۍ څخه کاراخله دډيري سزاڅخه کارمه اخله که نه نوبې نتيجې به سي (يعنی په خپله سزا مه ورکوه چی ستاعزت ته تاوان رسوی) پرلمونځونو باندي پابيندي کوه خوراک ورکوه (يعنی سخاکوه) څکه بخيل سړی سالار نسي جوړيدای يوپټ مشاور لره چي دخلگوپه حالاتو دي خبروي (دخبرتياپرمهال به دبدوکارنواصلاح وکړي) نو کله چي دي فساد وليدی داصلاح لپاره يې تلوار کوه هرکله چي په اصلاح (راوستلو) پوه سوي مينه (داصلاح سره) ډيره سي اوعزم به دي پياوړی سی.

څوک که ستا سره ملاقات کوي که يې نه کوی خوته ملاقات ورسره کوه څوک که نيکي درسره کوي که بدي درسره کوي خوته نيکي ورسره کوه عفوه(بخښنه) کوه خلگوته په نيکۍ سره امر کوه دبي گټوشيانوڅخه ليري اوسه کوم شی چي تاوان دررسوي پريږده يې دحقوقو په برپايه کولو کښي تلوارکوه که دي دملگروڅخه څوک ناروغه سي خپله پوښتنه پرکوه او د استاذو

ketabton.com - The Digital Library

په ذریعه یې دصحت حال معلوموه که دي دملګروڅخه څوک ورک سي دحالاتولټه یې کوه که څوک ستا په وړاندي کښیني ته دده په وړاندي مه کښینه که څوک ظلم درسره وکړي ته وصیله ورسره کوه څوک چي درته راسی عزت یې کوه که څوک بد درسره وکړي ته بخښه ورته کوه که دي څوک په بدوالفاظویادکړي ته یې په ښو اوښائسته الفاظویادکړه که دي دملګروڅخه څوک مړسي «ستاپر زمه یې حق وي » حق یې ورکوه که چاته غم ورسیدی تسلي ورکوه که چاته تکلیف ورسیدی دغم شریکی. څرګندونه ورسره کوه که چا دیوکار کولو وړاندیز درته وکړی کار ور وکړه که چا په غم کښي دهمکاری. غوښتنه درڅخه وکړه همکاري ورسره کوه دخلګوسره دخپلي دوستی. څرګندونه کوه څو چي ستا توان وي هرچاته سلام اچوه که څه هم چس خلګ وي که ستا اودنورو مجلس یوځای سو یاته دنورو سره یوځای سوي دمسائلو دبیان لړۍ پیل سوه اوددوی خبره ستا په آند صحیح نه وه «په تلوارسره» خپله رایه مه ښکاره کوه.

که څوک «دیومسئلې » پوښتنه درڅخه وکړی په دودیزو الفاظو یې پوه کړه «یعنی په داسی ډول چي دوی په پوهیږي » وروسته نوره وینا «خبرینیزه برخه »ورته بیان کړه چي داسي اوداسي ده که ددوی څخه چا واوریدی «یعنی پوه سو » ستا مقام مرتبه او«دعلم » اندازه به دي ورته معلوم سي که چا اختلاف درسره کاوه یوډول نه یوډول پوهه ورکړه چي فکرپکښي ووهی خلګوته روښانه اوښکاره پوهه ښیه پټ اودقیق شیان مه ورته وایه مینه دخلګوسره کوه کله کله

ketabton.com - The Digital Library

مزاق (ټوکی ټکالی) ورسره کوه خبري ورسره کوه څکه دغه شیان ستا دعلم لړۍ تل روانه ساتي کله کله خوراک ورسره کوه دبي کاروانسانانو څخه بي پروا اوسه دخلگو اړتیاوي پوره کوه نرمي باندی کوه ددوی پرنیمگړتیاووسترگی پټوه دسینې تنگوالی اولړ حوصله ددوی په وړاندی مه ښکاره کوه داسي اوسه لکه یو ددوی څخه دخلگوسره داسي معامله کوه لکه خپل ځان ته چي یې کوی کوم څه چي ځان ته خوښوي دوی ته هم هغه خوښوه پرخپل ځان باندي برلاسی دځان دنیمگړتیاوو دخلاصون په مټ کوه اوحالات یې څیرږه اوشر پیداکونکي کارونه پریږده که څوک زړه درته تنگوي ته زړه مه ورته تنگوه دهغه چا خبري اوره چي ستا خبري اوري خلگ وهغه شی ته مه اړباسه چي ته یې نه یې اړکړی دخلگو په هغه حال راضي اوسه چي دوی په راضي دي ښه نیت ورته څرگندوه په کارکښي رېښتني اوسه کبر،لویي (دځان څخه) لیره کړه دچم اودوکې څخه ځان وژغوره که څه هم دوی دوکه درسره وکړي امانت ساته که څه هم خلگ خیانت درسره وکړي په وفا کښي ټینگ اوسه په تقوی اوپرهیزگارۍ باندی منگولی لگوه دنورودینونو دځښتنانوسره وړاومناسب ژوند کوه.

امام اعظم (رحمة الله علیه) خپل شاگرد ته وفرمایل که دغه وصیتونه ټینگ کړي امیدلرم چي سالم به سي بیا یې ورته وویل ستا جلاوالی مي غموي ستا پیژندنه زما دمیني ذریعه ده دلیکنو دلاری اړیکی راسره ساته اوخپلي اړتیاوی دي راته ووایه ته ماته دزوی په څیرېي اوزه تاته دپلارپه څیریم.

ketabton.com - The Digital Library

دامام اعظم وصیت خپل زوی حماد رحمة الله علیهما ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝١

اې زویه! الله ﷻ دې پر هدایت ثابت قدم لره (اوپه سپېڅلو کارونو کښې) دې الله ﷻ پیاوړی لره یوڅو وصیتونه درته کوم که یې یاد ولرې اوپابندې پرې وکړې هیله لرم چې الله ﷻ به دې په دین اودنیا کښې نیکبخته کړې.ان شآء الله تعالی.

لومړی وصیت : تقوی غوره کړه (یعنې دالله ﷻ څخه وویرېږه) او خپل دبدن غړې دګناه څخه پاک ولره دالله ﷻ ټول امرونه برپایه (قائم) لره دغه ټول کارونه والله ﷻ ته دخالص عبادت په موخه دې.

دوهم : که دیوشی وپوهې ته اړیې ناپوه مه پاتېږه (یعنی دپوهی لټه یې کوه).

دریم : دهغه چاسره ژوند مه کوه چې دینې یا دنیاوې اړتیا ورته نه لرې (یعنی دبې ګټې سړی سره ملګرې مه کوه).

څلورم : دنورو سره انصاف کوه دخپل ځان لپاره داړتیا پرته انصاف مه غواړه.

پنځم : دمسلمان اوکافردواړوسره دښمنې مه کوه (یعنی هغه کافر چې دریښتنی اسلامې هیواد تابعیت یې داسلام داصولوسره ترلاسه کړی وې یاپه بل عبارت زمې وې).

شپږم : صبراوقناعت پرهغه مال اومقام کوه چې الله ﷻ درکړی دی.

ketabton.com - The Digital Library

اوم : (په مالي اونوروچاروکښي) خپل تدبير(کړنلاره) ښکلی لره ترڅودنورو خلگودارتياڅخه خلاص سي.

اتم : دخلگوپه سترگوکښي ځان سپک مه ښکاره کوه.

نهم :دبې گټو خبرو اوکاروڅخه ځان بيل کړه.

لسم : دخلگوسره چي يوځای سي لومړی سلام وراچوه غوره خبري ورسره کوه دغوره خلگوسره مينه کوه دشراچوونکو خلگو گذاره (دلداری) کوه.

يوولسم : دالله ﷻ عبادت ډيرکوه ذکراودرود پرنبي ﷺ باندي ډيروايه.

دوولسم : په سيد الاستغفاربوخت اوسه چي درسول الله ﷺ ددې قول څخه عبارت دی :

اللهم انت ربی لااله انت خلقتنی وانا عبدک وانا علی عهدک ووعدک مااستطعت اعوذ بک من شرماصنعت ابوء لک بنعمتک علی وابوء بذنبی فاغفر لی فانه لايغفرالذنوب الاانت.

(دويلوگټی يې په لاندي ډول دي) که دغه پورتنی کلمې چا ماښام وويلی په داغه شپه مړسو جنت ته به داخل سي که چاسهار وويلي په داغه ورځ مړسوجنت ته به داخل سي.

دحضرت ابی دردا ؓ څخه روايت دی کله چی ده ته وويل سوه چي کوردي وسوځی ده مبارک وفرمايل: نه دی سوځلی ځکه ما درسول

ketabton.com - The Digital Library

اللهﷺ ښخه اوریدلي دي چي که چا دغه (لاندینی) کلمې دورځی په لومړی برخه کی وویلی ترماښامه به مصیبت (تکلیف) نه ور ورسیږي که چا په آخر کي د ورځي وويلي ترسهاره به مصيبت نه ور ورسیږي.

(**کلمه مبارکه په لاندی ډول ده**):

اللهم انت ربی لااله الاانت علیک توکلت وانت رب العرش العظیم ماشاء الله کان وما لم یشاء لم یکن لاحول ولاقوة الابالله العلی العظیم اعلم ان الله علی کل شیئ قدیر وان الله قد احاط بکل شیئ علما اللهم انی اعوذ بک من شر نفسی ومن شرکل ذی شرومن شرکل دابة انت آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم..

دیارلسم: هره ورځ په پابیندۍ سره قرآن کریم لوله ثواب یې رسول اللهﷺ، موراوپلار، استاذانو اوټولومسلمانانوته بخښه.

څوارلسم: دملګرو(دشرڅخه) تردښمن ځان، ډیرساته ځکه په خلګوکښي فساد ډیردی نو تر اشنای دي دښمن تاته ګټمن دی (ځکه دښمن درڅخه لیري دی اوداشنای سره لاس اوګریوان یي).

پنځلسم: پټ حالات، سره زر (یعنی مال)، کرنلاره اودتللوځای چاته مه ښیه.

شپاړسم: دهمسایه سره ښه سلوک کوه اوتکلیفونه ئی زغمه.

ketabton.com - The Digital Library

اوولسم : داهل السنة والجماعة مذهب ټينګ ونيسه دناپوهانو اوګمراهانوڅخه ليري اوسه.

اتلسم:په ټولوکارونوکي دي نيت پاک کړه اودحلال خوارک زياته لټه کوه.

نولسم : په پنځو حديثونو عمل وکړه چي ما دپنځولکو حديثونوڅخه راټول کړي دي ، لومړی حديث دادی چي رسول الله ﷺ فرمايي : ټول عملونه په نيت پوري اړه لري هرسړی لره هغه څه دي چي نيت يې کړی وي.

دوهم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : ښه کارسړی لره دادی چي بې ګټې کارپريږدی.

دريم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : مؤمن به نسی يوستاسوڅخه تر هغه وخته پوري چي خوښ کړی خپل ورورته هغه څه چي ځان ته يې خوښوي.

څلورم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : حلال ښکاره دي حرام ښکاره دي ددوی په منځ کښي مشکوک شيان دي چي ډيرخلګ يې نه پيژني نوکه چا دمشکوکوشيانوڅخه ځان وساتی دخپل دين عزت اوسپېڅلتيا يې وساتل که څوک په مشکوکوشيانو کښي ولويدی په حراموکښي ولويدی لکه شپانه چي دتاکلی کرښي (دمنعي حدود) په شاوخوا کښی پسونه څروی نژدې دی چي پکښي ولويږي خبردار اوسی هرپاچا لره تاکلی کرښي سته دالله ﷻ تاکلی کرښی (دمنعی حدود) حرام شيان دي خبراوسی په بدن کښي

ketabton.com - The Digital Library

يوه ټوټه غوښه ده كه اصلاح سي ټول بدن به اصلاح سي كه فاسده سي ټول بدن به فاسد سي هغه زړه دى.

پنځم حديث دادى : رسول الله ﷺ فرمايي : **كامل مسلمان هغه څوک دى چي دژبي اولاس (دتاوان) څخه يې خلگ په امن وي.**

شلم وصيت : دصحت او جوړتيا په حال كښي (دالله ﷻ څخه) د ويري اواميد په منځ كښي اوسه (**يعنى دجوړتيا پرمهال دالله ﷻ ټول امرونه سرته رسوه اودنواهيوڅخه يې ځان ژغوره**) (دمرگ دراتلو پرمهال) داسي مړسه چي پرالله ﷻ دي ښه گمان وي (يعني دمغفرت اوخلاصون دي ټينگ گمان وي) اودمغفرت اوبخښني هيله دي پياوړي وي (داسى اميد) په سالم زړه كښي وي ښځكه الله ﷻ زيات بخښونكى اوزيات مهربان دى.

دامام اعظم رحمة الله عليه وصيت چى خپل زوى حماد رحمة الله عليه ته ئى كړى و.و پاى ته ورسيدى.

******

ketabton.com - The Digital Library

حضرت امام اعظم رحمة الله علیه دقضا په اړه دغه وصیت ونوح بن ابي عصمة رحمة الله علیه ته فرمایلی دی

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم

نوح بن ابي عصمة (رحمة الله علیه) فرمایي : ما دابوحنیفة رح څخه داحادیثودمعناوو زده کړي کولي ده مبارک ډیرښه تشریح اوتفسیرکاوه هم داډول ما دباریکومسائلو پوښتنه ځني کوله په عمومي ډول زماپوښتني دقضا دمسائلو او احکامو په اړه وي امام اعظم (رحمة الله علیه) (یوه ورځ دوړاندوینا په ډول) راته وفرمایل: ته به دقضا دروازه وټکوي (یعنی قاضی به سي) نوح بن ابي عصمة فرمایي : کله چي زه خپل ښار مرو ته ولاړم دلږ وخت وروسته دستي په قضا اخته سوم امام اعظم (رحة الله علیه) لا ژوندی وو نوح بن ابي عصمة وایی (دقضاداخته کیدو وروسته) مي امام اعظم (رحمة الله علیه) ته یولیک ولیکی ددغه پیښي حال مي پکښی ولیکی اوعذرمی ورته ولیکی (یعنی داچي په خپله خوښه مي قضا نه کوله بلکي ورته اړسوم) امام اعظم (رحمة الله علیه) په جواب کښي ورته ولیکل: ستا لیک راورسیدی کوم څه چي دي پکښي لیکلی وه په هغه پوه سوم ستا وغاړی ته یولوی

ketabton.com - The Digital Library

امانت درولویدی چي لوی، لوی خلګ ورته عاجزه دي ته داسي يې لکه غرق نودځان لپاره دوتلولارولټوه تقوی درته اړینه ده ځکه تقوی دټولوکارونوبرپایه کونکی ده دقیامت «دورځي د سختیو څخه» خلاصونکي ده اوساتنه دهري بلاڅخه ده اوپه تقوی سره به «د کار» ښه نتیجې ترلاسه کړي اللهﷻ دي موږ ته دټولوکارونوښې نتیجيې رانصیب کړي اللهﷻ دي دخپلي خوښي دکارتوفیق راکړي بېشکه اللهﷻ اوریدونکی اونژدې دی . پوه سه «اې نوحه رح !» په بابونودقضا یوازي جیدعالم پوهیږي چي په اصولودعلم«یعنی قرآن ، احادیثو اوپه ویناوو داصحابوکراموپوه وي اودفکر اونظرخښتن وي اودتپلوتوان يې ولري . که یوه مسئله مشکله درته ښکاره سوه نودقرآن ، حدیث او اجماع په لوري هڅه وکړه که دي روښانه پکښي پیدا کړه عمل په وکړه که دي پیدا نه کړه نو نظائرو«یعنی قیاس » ته يې حواله کړه «دآیات ،حدیث ،قیاس » استشهاد پرې وکړه بیا عمل په هغه لاره وکړه چي «پورتنیو درو» اصولوته نژدې وي او ورته والی ورسره ولري دفکر اونظر دخښتنانو سره مشوره کوه ځکه په دوی کښي داسي څوک سته انشاءالله چي په هغه څه پوهیږي چي ته نه په پوهیږي . کله چي دوه دښمنان «یعنی مدعی اومدعی علیه » درته کښیناستل نو دکمزوري او زورور، دعزتمن اوبی عزته ترمنځ په ناسته ، توجه او خبروکښي توپیرمه کوه داسي کړنه مه کوه چي دعزتمن دعزت لامله درته طمعه پیداسي اوبې عزته دبې عزتی له امله ناامیده سي . کله چي مدعي اومدعي علیه ستا په وړاندي کښیني ترهغه

ketabton.com - The Digital Library

وخته يې پرېږده چې په ارامه شرم اوسام ځني پورته سي بيا په نرمۍ خبري ورسره وکړه اوپه خبرويې پوه کړه اودهريوه خبري تولي اوره تلوار مه پرې کوه پري يې ږده ترهغه وخته پوري چې خپلي خبري تولي خلاصي کړي مگر که يې بې ځايه خبري وکړي منعه يې کړه (اوددغه خبرو نه اړتيا) وروښيه . دزړه تنگی ، قهر اوغم په حال کښي دقضا (فيصلې) مه کوه کله چې ستا دقضاحاجت اړتيا وي ياوږی يي قضا مه کوه دفکري بوختيا پرمهال قضامه کوه بلکي په داسي وخت کښي قضا وکړه چې زړه دي فارغ وي .

دقريبانو په منځ کي په تلوار سره قضا مه کوه بلکي ځومجلسوته يې معطله کړه ښايي دوی په خپل منځ کښي روغه (جوړجاړی) وکړي که يې ونه کړی نوفيصله وروکړه ترهغه وخته پرهيچا فيصله مه وباسه ترڅو دالزام تول ثبوتونه يې په لاس نوي درغلي اوشاهدي ورکونکی ته تلقين (په خبروکښی ښودنه) مه ورکوه . په خپل مجلس کښي چاته اشاره مه کوه وقريبانوته هيڅ کارمه سپاره (دقضا په وخت کښي) دهيچا ميلمستيا مه قبلوه ځکه چې تهمت به درباندي وويل سي (دخپلودوستانوسره) دقضا په مجلس کښي خبری مه کوه . تقوی (ويره) دالله ﷻ څخه غوره کړه ددنيا اواخرت دتولو کارونوبسنه درته کوي الله ﷻ به سلامتيا درنصيب کړي الله ﷻ دي مورږ اوتاته ښه ژوند اوښه مقام په آخرت رانصيب کړي .

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيت خپل شاگرد ابوعصمه نوح بن ابی مريم (رحمة الله عليه) ته پای ته ورسيدی

ketabton.com - The Digital Library

دامام اعظم (رحمة الله علیه) وصیت خپلو مخورو او مشهورو شاگردانو ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دامام ابویوسف(رحمة الله علیه) څخه روایت دی چي موږ یوځوتنه دامام صاحب دشاگردانوڅخه دامام اعظم(رحمة الله علیه) په حضورکښي په یوه باراني ورځ کښي سره یوځای شو ددغه ملگروڅخه داؤد طائی ،عافیة الاودی ، قاسم بن معن مسعودي ، حفص بن غیاث النخعي ، وکیع بن الجراح، مالک بن مغول ، زفر بن الهذیل ، اوداسي نورکسان وه امام اعظم رح زموږ لوري ته متوجه سواو وي فرمایل: تاسوزما دزړه خوشحالي راوستونکي یاست اوزما دغم لیري کونکي یاست ماتاسوته دعلم ځین (دسوارلی) اوملونه جوړکړي دي که مو خوښه سوه باندي سپاره سی (یعني فقهي مسائلي مي دربښودلی دی که موخوښه سوه عملي یې کړی اونوروته یې ورسوی) په داسي حال کي مي پرې ایښي یاست چي خلگ به ستاسوشاته ځي دالفاظو لته به موکوي خپلي غاړي به تاسوته کښته کوي ستاسوڅخه هریودقضا صلاحیت لری په تاسوکي لس کسان دي چي قضا وکړي زه،تاسوته سوال په الله ﷻ سره کوم (یعني الله ﷻ درته واسطه کوم) اوهغه لوي علم چي الله ﷻ تاسوته درکړی دی (واسطه کوم) چي د (پاچا) څخه دقضا د غوښتلودذلت څخه ځان وژغوری که په تاسوکښي د یوه

ketabton.com - The Digital Library

ښځه دقضا غوښتنه وسوه اوپه ده کښي يوه نيمگړتيا وه چي الله ﷻ دخلگوښځه پټه کړي وه قضا نده ورته روا (اوددې لاري ښځه پيداسوی) رزق ندی ورته حلال که يې پټ حالات دښکاره حالاتوپه څيروه (يعنی پټي نيمگړتياوی يې نه درلودي) قضا ورته روا ده (اوددې لاري ښځه په لاس ورغلي) رزق ورته حلال دی که څوک دقضا و دندي ته داړتيا له مخی مجبورسي نودځان اوخلگوترمنځ دي پرده نه ځړوی پنځه وخته دي لمونځ په جماعت سره (په مسجد) کښي اداکوی اودهرلمانځه پروخت دي (پدې ډول) ناره وکړي څوک حاجت لری ؟ (زما سره ملاقات کولای سي) اودماخستن په لمانځه کښي درې واره دغه ناره کوه بيا کورته ځه که څوک مريض سو دقضا په ځای کښي يې دکښيناستلوتوان نه درلودی دمريضی دورځوتنخوا (معاش) دی د(بيت المال ښځه) نه اخلي که امام المسلمين (آمر) چم وکړی (يعنی په بيت المال کښي يې خيانت وکړی) يائی په ظلم سره فيصله وکړه امامت يې باطل دی اوحکم يې دمنلوړندی که يې په ډاگه اوښکاره گناه وکړه (د حد شرعی سزا ورکول باندی واجب ده) هغه نژدې قاضي دي حد باندي قائم کړي .

تمت بالخيروصية الامام الاعظم(رحمة الله عليه) لكبارتلاميذه.

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيت خپلومخورو شاگردانو ته پای ته ورسيدی .

كتبه العبدالافقرالى الله الغنى مولوى عبدالهادى (حماد)

ketabton.com - The Digital Library

د امام اعظم رح وصیتونه

تالیف
مولانا عاشق الهی شهر بلندی

ژباړونکی
مولوی عبدالهادی (حماد)

احمد شاهی کتبخانه
کابل بازار کندهار
تیلفون: 0700321479

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا:
www.Taleemulislam-Radio.com

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English